

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Електронне видання

**ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ПРОБЛЕМИ КВАЛІФІКАЦІЇ
КОРУПЦІЙНИХ
І ПОВ’ЯЗАНИХ З КОРУПЦІЄЮ
ЗЛОЧИНІВ”**

Харків
2017

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Електронне видання

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ПРОБЛЕМИ КВАЛІФІКАЦІЇ
КОРУПЦІЙНИХ
І ПОВ’ЯЗАНИХ З КОРУПЦІЄЮ
ЗЛОЧИНІВ”

для студентів IV курсу
Інституту прокуратури та кримінальної юстиції

першого (бакалаврського) рівня
галузь знань 08 “Право”
спеціальності 081 “Право”

Затверджено вченою радою університету
(протокол № 10 від 22.04.2016 р.)

Харків
2017

Програма навчальної дисципліни “Проблеми кваліфікації корупційних і пов’язаних з корупцією злочинів” для студентів IV курсу Інституту прокуратури та кримінальної юстиції першого (бакалаврського) рівня галузь знань 08 “Право” спеціальності 081 “Право” / уклад.: В. Я. Тацій, В. І. Тютюгін, В. М. Киричко, Ю. В. Гродецький. – Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2017. – 24 с.

У к л а д а ч і: В. Я. Тацій,
В. І. Тютюгін,
В. М. Киричко,
Ю. В. Гродецький

*Рекомендовано до видання редакційно-видавничою радою
університету (протокол № 12 від 15.12.2016 р.)*

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2016

1. ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Проблеми кваліфікації корупційних і пов’язаних з корупцією злочинів” підготовлена на базі Кримінального кодексу України 2001 р. (*дали* – КК) [зі змінами і доповненнями] і призначена для поглибленого вивчення корупційних і пов’язаних з корупцією злочинів. Така необхідність обумовлена: великою кількістю змін, унесених останнім часом до КК, що стосуються цих злочинів; численними вадами законодавчих новел, які створили значні труднощі як для науковців, так і для практичних працівників у визначенні правильного змісту нових кримінально-правових норм і приписів, їх тлумаченні й застосуванні на практиці, а також значним підвищенням актуальності посилення боротьби з такими злочинами на практиці.

Згідно з законодавчим визначенням корупції до Програми включені питання, що стосуються злочинів, передбачених різними розділами Особливої частини КК. Ретельне вивчення цих питань потребує з’ясування існуючих зв’язків відповідних статей з іншими статтями Загальної і Особливої частин КК, нормами іншого законодавства України, а також загальних та спеціальних правил кваліфікації злочинів, звернення до наукових розробок та матеріалів судової практики.

Програма поділена на розділи, які сформовані таким чином, щоб спочатку вивчались загальні положення про кваліфікацію зазначених злочинів, а потім питання кваліфікації окремих видів злочинів. Поєднання окремих видів злочинів у розділах здійснено з урахуванням характеру їх суспільної небезпечності, що дозволяє виявляти як те, що їх поєднує, так і їх відмінності.

Дана дисципліна вивчається протягом семестру на IV курсі Інституту прокуратури та кримінальної юстиції і забезпечується згідно з Програмою читанням лекцій (26 годин), прове-

денням практичних занять (практикумів) і колоквіумів (22 години), консультацій, самостійною роботою студентів (57 годин) і складанням іспиту.

Оцінка рівня знань студента включає до себе оцінку його роботи при підготовці й проведенні практикумів та колоквіумів (максимум 40 балів) і відповіді на екзамені (максимум 60 балів).

Опанування студентами навчальної дисципліни “Проблеми кваліфікації корупційних і пов’язаних з корупцією злочинів” дозволить їм краще засвоїти питання кваліфікації зазначених злочинів порівняно з навчальною дисципліною “Кримінальне право України”. Таким чином, набуті знання є важливою передумовою правильної кваліфікації вказаних злочинів у майбутній практичній діяльності.

2. З М І С Т

Р о з д і л 1. П О Н Я Т Т Я К О Р У П Ц І Й Н И Х І П О В ' Я З А Н И Х З К О Р У П Ц І Є Ю З Л О Ч И Н І В. З А Г А Л Ь Н І П О Л О Ж Е Н Н Я Щ О Д О К В А Л І Ф І К А Ц І К О Р У П Ц І Й Н И Х І П О В ' Я З А Н И Х З К О Р У П Ц І Є Ю З Л О Ч И Н І В

Загальна характеристика антикорупційного законодавства. Поняття корупції і корупційних правопорушень за Законом України “Про запобігання корупції” від 14 жовт. 2014 р. № 1700-VII. Суб’єкти, на яких поширюється дія цього Закону. Суспільна небезпечність корупції.

Поняття корупційних злочинів. Кримінально-правове визначення корупційних злочинів. Види корупційних злочинів. Значення законодавчого визначення корупції для вирішення питання про визнання злочину корупційним.

Поняття правопорушень, пов’язаних з корупцією, за Законом України “Про запобігання корупції”. Поняття злочинів, пов’язаних з корупцією, як виду таких правопорушень. Особливості їх суспільної небезпечності. Юридичне значення виділення таких злочинів. Злочини, які мають інший зв’язок з корупцією.

Ознаки родового та безпосередніх об’єктів корупційних і пов’язаних з корупцією злочинів, їх значення для кваліфікації таких злочинів.

Предмети корупційних і пов’язаних з корупцією злочинів, їх види. Поняття та види неправомірної вигоди, її відмежування від подарунка. Співвідношення неправомірної вигоди і хабара.

Форми вчинення корупційних і пов’язаних з корупцією злочинних діянь. Зв’язок таких діянь з певними повноваженнями чи становищем винної особи, його види та значення для кваліфікації злочинів.

Загальна характеристика законодавчих конструкцій об’єктивної сторони корупційних і пов’язаних з корупцією злочинів. Правила визначення одного неоподаткованого мінімуму доходів громадян та його застосування при кваліфікації корупційних і пов’язаних з корупцією злочинів.

Загальна характеристика суб'єктивної сторони корупційних і пов'язаних з корупцією злочинів. Неправомірна вигода як мета вчинення корупційних діянь.

Особливості законодавчого вирішення питання про суб'єктів корупційних і пов'язаних з корупцією злочинів. Поняття та види службових осіб. Конституційні та інші правові засади їх діяльності. Поняття службової особи юридичної особи приватного права. Поняття осіб, які здійснюють професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг, правові засади їх діяльності.

Загальна характеристика міжнародних договорів України про боротьбу з корупційними і пов'язаними з корупцією правопорушеннями. Їх значення для вирішення питань про поняття та види корупційних і пов'язаних з корупцією злочинів, а також для вирішення окремих питань кваліфікації таких злочинів.

Р о з д і л 2. КВАЛІФІКАЦІЯ ЗЛОВЖИВАННЯ ВЛАДОЮ, СЛУЖБОВИМ СТАНОВИЩЕМ АБО ПОВНОВАЖЕННЯМИ

Загальна характеристика законодавчих змін кримінально-правових норм про зловживання владою, службовим становищем або повноваженнями.

Характеристика складів злочинів, передбачених КК: а) зловживання владою або службовим становищем; б) зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми; в) зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги. Поняття зловживання владою або службовим становищем, його співвідношення з поняттям зловживання повноваженнями. Об'єкт і об'єктивна сторона злочинів. Характеристика діянь. Зв'язок діянь з владою, певними повноваженнями чи становищем винної особи. Наслідки злочинів та їх види. Момент закінчення злочинів. Суб'єктивна сторона злочинів. Особливості форми вини. Мета вчинення злочинів та її значення для їх кваліфікації. Поняття неправомірної вигоди. Суб'єкти злочинів.

Кваліфікуючі ознаки злочинів. Поняття тяжких наслідків, їх види та психічне ставлення до них винної особи. Вирі-

шення питання про необхідність додаткової кваліфікації вчиненого за іншими статтями КК. Поняття особи похилого віку та неповнолітньої чи недієздатної особи. Кваліфікація вчинення злочину повторно.

Відмежування зловживання владою, службовим становищем або повноваженнями від суміжних злочинів, зокрема перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу, службової недбалості, недбалого ставлення до військової служби та бездіяльності військової влади. Співвідношення норм про зловживання владою, службовим становищем або повноваженнями в системі Особливої частини КК. Кваліфікація злочинів при конкуренції статей КК.

Розділ 3. КВАЛІФІКАЦІЯ ПРИВЛАСНЕННЯ, РОЗТРАТИ МАЙНА АБО ЗАВОЛОДІННЯ НИМ ШЛЯХОМ ЗЛОВЖИВАННЯ СЛУЖБОВИМ СТАНОВИЩЕМ

Кримінально-правові умови визнання привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем корупційним злочином. Суспільна небезпечність таких злочинів.

Особливості конструкції статті КК, яка передбачає відповідальність за привласнення, розтрату майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем. Склади злочинів. Місце даної кримінально-правової норми в системі злочинів проти власності і його значення для кваліфікації злочинів.

Характеристика основних складів злочинів. Об'єкти злочинів. Предмети злочинів, їх ознаки. Об'єктивна сторона. Форми вчинення цих злочинів та їх співвідношення між собою. Поняття привласнення, розтрати майна та заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем. Характеристика злочинних дій і способів їх вчинення. Конструкція об'єктивної сторони злочинів. Момент закінчення злочинів. Суб'єктивна сторона. Мотив і мета вчинення злочинів та їх значення для кваліфікації. Суб'єкти злочинів та їх спеціальні ознаки. Кваліфікація співучасті у вчиненні цих злочинів осіб, які не є спеціальними суб'єктами. Значення розміру для відмежування цих злочинів

від адміністративних правопорушень.

Кваліфікуючі ознаки. Вчинення злочину повторно: законодавче визначення, відмежування від продовжуваного злочину та співвідношення із сукупністю злочинів. Особливості кваліфікації вчинення злочину за попередньою змовою групою осіб або організованою групою. Диференціація кримінальної відповідальності залежно від розміру. Законодавче визначення великого та особливо великого розмірів та їх практичне встановлення.

Відмежування привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим від інших злочинів проти власності та від зловживання владою, службовим становищем або повноваженнями.

Р о з д і л 4. КВАЛІФІКАЦІЯ СЛУЖБОВОГО ПІДРОБЛЕННЯ І ДЕКЛАРУВАННЯ НЕДОСТОВІРНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Загальна характеристика законодавчих змін КК щодо службового підроблення і декларування недостовірної інформації.

Службове підроблення. Поняття службового підроблення. Об'єкт і предмет злочину. Поняття офіційного документа. Об'єктивна сторона. Характеристика дій. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Форма вини. Поняття завідомості та її значення для кваліфікації злочину. Особливості суб'єкта злочину.

Кваліфікуюча ознака. Поняття тяжких наслідків, їх види та особливості причинного зв'язку і психічного ставлення до них винної особи.

Співвідношення службового підроблення із зловживанням владою, службовим становищем або повноваженнями. Відмежування службового підроблення від інших злочинів, пов'язаних з підробкою документів. Кваліфікація цього злочину при конкуренції статей КК.

Декларування недостовірної інформації. Об'єкт і предмет декларування недостовірної інформації. Поняття декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, і недостовірних відомостей. Об'єктивна

сторона злочину. Особливості форм вчинення цього злочину. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона злочину. Форма вини. Поняття завідомості та її значення для кваліфікації злочину. Особливості суб'єкта злочину. Поняття суб'єкта декларування.

Відмежування декларування недостовірної інформації від суміжних злочинів та адміністративних правопорушень.

Розділ 5. КВАЛІФІКАЦІЯ ПІДКУПУ СЛУЖБОВОЇ ОСОБИ АБО ОСОБИ, ЯКА НАДАЄ ПУБЛІЧНІ ПОСЛУГИ, АБО ПРАЦІВНИКА ПІДПРИЄМСТВА, УСТАНОВИ ЧИ ОРГАНІЗАЦІЇ

Загальна характеристика законодавчих змін кримінально-правових норм про підкуп службової особи або особи, яка надає публічні послуги, або працівника підприємства, установи чи організації. Загальне поняття такого підкупу і його відмінність від одержання зазначеними особами неправомірної вигоди шляхом вимагання за характером суспільної небезпечності.

Кваліфікація дій особи, яка підкупує службову особу або особу, яка надає публічні послуги, або працівника підприємства, установи чи організації. Загальна характеристика кримінально-правових норм, які встановлюють відповідальність за такі дії.

Характеристика основних складів злочинів, передбачених ч. 1 ст. 354, 368-3, 368-4, 369 КК. Об'єкт і предмет злочинів. Поняття неправомірної вигоди. Об'єктивна сторона. Види дій та їх характеристика. Законодавчі визначення пропозиції і обіцянки неправомірної вигоди. Співвідношення цих понять з наданням неправомірної вигоди. Спрямованість дій на задоволення своїх або третьої особи незаконних інтересів. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Пов'язаність умислу особи, яка вчинює такі злочини, з умислом особи, яка приймає пропозицію, обіцянку або одержує неправомірну вигоду. Суб'єкти злочинів. Особливості суб'єктів прохання неправомірної вигоди за ч. 1 ст. 368-3 і 368-4 КК.

Кваліфікація дій службової особи або особи, яка надає публічні послуги, або працівника підприємства, установи чи

організації, вчинюваних при підкупі їх іншою особою. Загальна характеристика кримінально-правових норм, які встановлюють відповідальність за такі дії.

Характеристика основних складів злочинів, передбачених ч. 3 ст. 354, 368-3, 368-4, ч. 1 ст. 368 КК. Об'єкт і предмет злочину. Поняття неправомірної вигоди. Об'єктивна сторона. Види дій та їх характеристика. Особливість законодавчого вирішення питання про місце прохання надати неправомірну вигоду у складах злочинів. Співвідношення прийняття пропозиції і обіцянки неправомірної вигоди з одержанням такої вигоди та проханням її надати. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Пов'язаність умислу особи, яка вчинює такий злочин, з умислом особи, яка пропонує, обіцяє або надає неправомірну вигоду. Мотиви вчинення злочинів. Суб'єкти злочинів.

Кваліфікуючі ознаки підкупу службової особи або особи, яка надає публічні послуги, або працівника підприємства, установи чи організації. Загальна характеристика кримінально-правових норм, які передбачають такі кваліфікуючі ознаки.

Вчинення злочину повторно: законодавче визначення, відмежування від продовжуваного злочину та співвідношення із сукупністю злочинів. Особливості кваліфікації вчинення зазначених злочинів за попередньою змовою групою осіб або організованою групою. Диференціація кримінальної відповідальності залежно від розміру неправомірної вигоди. Визначення значного, великого та особливо великого розмірів неправомірної вигоди та їх практичне встановлення. Поняття службових осіб, які займають відповідальне або особливо відповідальне становище, та їх значення для кваліфікації зазначених злочинів.

Кваліфікація іншого злочину, вчиненого при підкупі службової особи або особи, яка надає публічні послуги, або працівника підприємства, установи чи організації. Відмежування зазначеного підкупу від інших злочинів, пов'язаних з одержанням неправомірної вигоди, а також від адміністративних правопорушень, що виражаються у порушенні встановлених законом обмежень і заборон щодо одержання подарунка.

**Розділ 6. КВАЛІФІКАЦІЯ ПРИЙНЯТТЯ ПРОПОЗИЦІЇ,
ОБІЦЯНКИ АБО ОДЕРЖАННЯ НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ
СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ АБО ОСОБОЮ, ЯКА НАДАЄ
ПУБЛІЧНІ ПОСЛУГИ, АБО ПРАЦІВНИКОМ ПІДПРИЄМСТВА,
УСТАНОВИ ЧИ ОРГАНІЗАЦІЇ, ПОЄДНАНОГО
З ВИМАГАННЯМ ТАКОЇ ВИГОДИ**

Загальна характеристика законодавчих змін КК щодо відповідальності за прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою або особою, яка надає публічні послуги, або працівником підприємства, установи чи організації, поєднаного з вимаганням такої вигоди. Відмінність одержання зазначеними особами неправомірної вигоди шляхом вимагання від одержання ними такої вигоди при здійсненні їх підкупу іншими особами за характером суспільної небезпечності.

Загальна характеристика кримінально-правових норм, які встановлюють відповідальність за прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою або особою, яка надає публічні послуги, або працівником підприємства, установи чи організації, поєднаного з вимаганням такої вигоди (ч. 4 ст. 354, 368-3, 368-4, ч. 3 ст. 368 КК). Поняття і види вимагання неправомірної вигоди, його законодавче визначення. Погроза заподіяти шкоду правам чи законним інтересам іншої особи як ознака вимагання неправомірної вигоди; вирішення цього питання в судовій практиці. Відмінність вимагання неправомірної вигоди від прохання такої вигоди і її значення для кваліфікації злочинів. Особливості законодавчої конструкції об'єктивної сторони. Злочинні дії, з якими поєднується вимагання неправомірної вигоди. Момент закінчення злочинів. Кваліфікація злочинів за наявності у вчиненому вимаганні складу злочину, передбаченого іншими статтями КК.

Відмінність зазначених злочинів від вимагання, вчиненого службовою особою з використанням свого службового становища (ч. 2 ст. 189 КК), а також від незаконної вимоги оплати за навчання або за надання медичної допомоги у державних чи комунальних закладах (ч. 2 ст. 183; ч. 1 ст. 184 КК).

**Розділ 7. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ
ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ОСОБИ, ЯКА ЗАПРОПОНУВАЛА, ПООБІЦЯЛА
АБО НАДАЛА НЕПРАВОМІРНУ ВИГОДУ СЛУЖБОВІЙ ОСОБІ
АБО ОСОБІ, ЯКА НАДАЄ ПУБЛІЧНІ ПОСЛУГИ, АБО ПРАЦІВНИКУ
ПІДПРИЄМСТВА, УСТАНОВИ ЧИ ОРГАНІЗАЦІЇ. КВАЛІФІКАЦІЯ
ПРОВОКАЦІЇ ПІДКУПУ**

Звільнення від кримінальної відповідальності особи, яка запропонувала, пообіцяла або надала неправомірну вигоду службовій особі або особі, яка надає публічні послуги, або працівнику підприємства, установи чи організації.. Загальна характеристика законодавчих змін КК щодо умов такого звільнення та злочинів, яких воно стосується.

Умови звільнення від кримінальної відповідальності особи, яка запропонувала, пообіцяла або надала неправомірну вигоду. Обов'язковий характер такого звільнення. Випадки, в яких зазначене звільнення не застосовується. Правова оцінка дій особи, яка запропонувала, пообіцяла або надала неправомірну вигоду внаслідок вимагання у неї неправомірної вигоди.

Провокація підкупу. Загальна характеристика законодавчих змін кримінально-правової норми про провокацію підкупу.

Поняття провокації підкупу. Об'єкт і об'єктивна сторона. Характеристика діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Мета вчинення злочину та її значення для кваліфікації злочину. Суб'єкт злочину.

Кваліфікуюча ознака. Поняття службової особи правоохоронного органу.

Співвідношення провокації підкупу і співучасті у вчиненні злочину. Відмежування провокації підкупу від контрольованого правоохоронним органом надання неправомірної вигоди службовій особі або особі, яка надає публічні послуги, або працівнику підприємства, установи чи організації, які вимагали таку вигоду.

Кримінально-правова оцінка дій особи, спровокованої на вчинення підкупу. Особливості вирішення цього питання при провокації підкупу працівником правоохоронного органу, значення для нього законодавчої заборони провокування (підбурювання) особи на вчинення злочину з метою її подальшого викриття, а також практики Європейського суду з прав людини.

Розділ 8. КВАЛІФІКАЦІЯ НЕЗАКОННОГО ЗБАГАЧЕННЯ

Загальна характеристика законодавчих змін кримінально-правової норми про незаконне збагачення. Відмінність незаконного збагачення від підкупу службової особи та від одержання останньою неправомірної вигоди шляхом вимагання за характером суспільної небезпечності.

Об'єкт злочину. Предмет злочину, його законодавче визначення. Об'єктивна сторона. Види дій та їх характеристика. Значення розмірів незаконного збагачення для кваліфікації цього злочину. Міжнародно-правові приписи щодо відповідальності за незаконне збагачення та їх кримінально-правове значення. Актуальність питання про дотримання Конституції України при визначенні змісту кримінально-правової норми про незаконне збагачення. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину. Законодавче визначення осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Проблема забезпечення дотримання принципу верховенства права при визначенні змісту кримінально-правової норми про незаконне збагачення та її практичному застосуванні, шляхи її вирішення.

Кваліфікуючі ознаки. Поняття службових осіб, які займають відповідальне або особливо відповідальне становище. Співвідношення цього злочину з прийняттям пропозиції, обіцянки або одержанням неправомірної вигоди службовою особою, а також із зловживанням владою або службовим становищем.

Розділ 9. КВАЛІФІКАЦІЯ ЗЛОВЖИВАННЯ ВПЛИВОМ

Загальна характеристика законодавчих змін КК щодо зловживання впливом.

Особливості конструкції статті КК, що передбачає відповідальність за зловживання впливом. Склади злочинів. Особливості характеру суспільної небезпечності цього злочину.

Характеристика основних складів злочинів. Об'єкт і предмет злочину. Поняття неправомірної вигоди. Об'єктивна сторона. Види дій та їх характеристика. Законодавчі визначення

пропозиції і обіцянки неправомірної вигоди. Співвідношення цих понять з наданням неправомірної вигоди, а прийняття пропозиції і обіцянки – з одержанням такої вигоди. Відмінність пропозиції та обіцянки неправомірної вигоди від пропозиції та обіцянки здійснити вплив за надання такої вигоди. Поняття осіб, уповноважених на виконання функцій держави, та його значення для кваліфікації цього злочину. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Мотив і мета вчинення злочину. Суб'єкт злочину. Проблема визначення суб'єкта прийняття пропозиції, обіцянки та одержання неправомірної вигоди, а також пропозиції та обіцянки здійснити вплив за надання такої вигоди. Міжнародно-правові приписи щодо відповідальності за зловживання впливом та їх кримінально-правове значення.

Кваліфікуюча ознака. Проблема визначення змісту вимагання неправомірної вигоди у складі зловживання впливом.

Співвідношення зловживання впливом з підкупом службової особи або особи, яка надає публічні послуги, або працівника підприємства, установи чи організації, а також з одержанням такими особами неправомірної вигоди шляхом вимагання. Відмежування зловживання впливом від незаконного збагачення. Кваліфікація зловживання впливом за сукупністю з іншими злочинами.

Р о з д і л 10. КВАЛІФІКАЦІЯ ПРОТИПРАВНОГО ВПЛИВУ НА РЕЗУЛЬТАТИ ОФІЦІЙНИХ СПОРТИВНИХ ЗМАГАНЬ

Загальна характеристика законодавчих змін КК щодо протиправного впливу на результати офіційних спортивних змагань. Суспільна небезпечність такого впливу.

Особливості конструкції статті КК, яка передбачає відповідальність за протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань. Склади злочинів.

Характеристика злочину, передбаченого ч. 1 ст. 369-3 КК. Об'єкт і предмет злочину. Об'єктивна сторона. Види дій та їх характеристика. Поняття офіційних спортивних змагань. Способи впливу на результати офіційних спортивних змагань та їх кримінально-правове значення. Кваліфікація одержання особою

неправомірної вигоди внаслідок зазначеного впливу. Конструкція об'єктивної сторони злочину. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Мета вчинення дій та її значення для кваліфікації злочину. Суб'єкт злочину. Значення для вирішення питання про суб'єкта злочину положень Закону України "Про запобігання впливу на результати офіційних спортивних змагань корупційних правопорушень" від 3 листоп. 2015 р. № 743-VIII та Конвенції Ради Європи проти маніпулювання спортивними змаганнями 2014 р., ратифікованої Верховною Радою України 16 листоп. 2016 р.

Кваліфікуючі ознаки. Кваліфікація вчинення злочину повторно. Залежність кваліфікації злочину від віку учасників офіційних спортивних змагань.

Характеристика злочину, передбаченого ч. 3 ст. 369-3 КК. Об'єкт злочину. Предмет злочину. Поняття неправомірної вигоди, законодавче визначення її розмірів та значення останніх для кваліфікації цього злочину. Об'єктивна сторона. Конструкція об'єктивної сторони злочину. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину. Значення для вирішення питання про суб'єкта злочину положень Закону України "Про запобігання впливу на результати офіційних спортивних змагань корупційних правопорушень" та Конвенції Ради Європи проти маніпулювання спортивними змаганнями 2014 р.

Відмежування протиправного впливу на результати офіційних спортивних змагань від інших злочинів, пов'язаних з одержанням неправомірної вигоди, та від суміжних адміністративних правопорушень. Кваліфікація зазначених злочинів за сукупністю з іншими злочинами.

Р о з д і л 11. КВАЛІФІКАЦІЯ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЯ) ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ

Загальна характеристика змін КК щодо легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. Суспільна небезпечність таких злочинів та їх зв'язок з корупційними злочинами. Міжнародні договори України про боротьбу з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Об'єкт злочину. Предмет злочину, його ознаки. Законодавче визначення діяння, яке передувало легалізації (відмиванню) доходів і внаслідок вчинення якого одержаний предмет злочину. Місце вчинення такого діяння і його значення для кваліфікації злочину. Об'єктивна сторона. Характеристика злочинних дій. Конструкція складу злочину. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Мета вчинення злочину та її значення для його кваліфікації. Суб'єкт злочину. Залежність вирішення питання про суб'єкта злочину від форм його вчинення та від того, чи вчинювала особа діяння, що передувало легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, (предикатне діяння).

Кваліфікуючі ознаки. Вчинення злочину повторно, його співвідношення з сукупністю злочинів. Кваліфікації вчинення злочину за попередньою змовою групою осіб або організованою групою. Диференціація кримінальної відповідальності залежно від розмірів предмета злочину. Законодавче визначення великого та особливо великого розмірів та їх практичне встановлення.

Співвідношення легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, з іншими злочинами: а) придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного злочинним шляхом; б) використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, прекурсорів, отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів. Кваліфікація зазначеного злочину за сукупністю з іншими злочинами.

3. СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ТА МАТЕРІАЛІВ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ

Обов'язкова література

Кримінальне право: Особлива частина: підруч. / за ред. О. О. Дудорова, Є. О. Письменського. – 2-ге вид. – Київ: Дакор, 2013. – 786 с.

Кримінальне право України: Особлива частина: підруч. / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін [та ін.]; за ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. – 5-те вид., переробл. і доповн. – Харків: Право, 2015. – 680 с.

Кримінальний кодекс України: наук.-практ. комент. / О. М. Алієва, О. В. Білаш, А. П. Бабій [та ін.]; відп. ред. Є. Л. Стрельцов. – Вид. 8, переробл. та доповн. – Харків: Одісей, 2012. – 904 с.

Кримінальний кодекс України: наук.-практ. комент.: у 2 т. / за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. – Т. 2. Особлива частина / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін [та ін.]. – 5-те вид., доповн. – Харків: Право, 2013. – 1040 с.

Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України: у 2 т. / за заг. ред. П. П. Андрушка, В. Г. Гончаренка, Є. В. Фесенка. – 3-тє вид., переробл. та доповн. – Київ: Алерта; КНТ; Центр учб. літ. – 2009. – Т. 1. – 964 с.; Т. 2. – 624 с.

Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. – 9-те вид., переробл. та доповн. – Київ: Юрид. думка, 2012. – 1316 с.

Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Д. С. Азаров, В. К. Гришук, А. В. Савченко та ін.; за заг. ред. О. М. Джужі, А. В. Савченка, В. В. Череня. – Київ: Юрінком Інтер. – 2016. – 1064 с.

Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / К. І. Беляков, П. Д. Біленчук, І. М. Білодід [та ін.]; за заг. ред. О. М. Литвинова. – Київ: Центр учб. літ., 2016. – 536 с.

*Постанови ПВСУ, огляди та узагальнення судової практики,
матеріали судової практики за окремими провадженнями*

Судова практика розгляду кримінальних справ про службові злочини з ознаками корупційних діянь (ст. 364, 365 та 368 Кримінального кодексу України), а також справ про адміністративну відповідальність за порушення вимог Закону від 5 жовт. 1995 р. “Про боротьбу з корупцією” // Вісн. Верхов. Суду України. – 2009. – № 6. – С. 17–23; № 7. – С. 24–33.

Практика розгляду кримінальних справ про злочини, склад яких передбачено ст. 366 Кримінального кодексу України (службове підроблення) // Там же. – 2010. – № 1. – С. 31–43.

Практика розгляду кримінальних справ про злочини, склад яких передбачено ст. 368 Кримінального кодексу України (одержання хабара) // Там же. – 2010. – № 9. – С. 18–26.

Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квіт. 2002 р. № 5 “Про судову практику у справах про хабарництво” // Там же. – 2002. – № 3. – Вкладка. – С. 9–16.

Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 груд. 2003 р. № 16 “Про судову практику у справах про перевищення влади або службових повноважень” // Там же. – 2004. – № 2. – С. 7–9.

Постанова Пленуму Верховного Суду України від 15 квіт. 2005 р. № 5 “Про практику застосування судами законодавства про кримінальну відповідальність за легалізацію (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом” // Там же. – 2005. – № 5. – С. 9.

Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листоп. 2009 р. № 10 “Про судову практику у справах про злочини проти власності” // Там же. – 2009. – № 12. – С. 9–16.

Постанова Пленуму Верховного Суду України від 4 черв. 2010 р. № 7 “Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки” // Там же. – 2010. – № 7. – С. 6–10.

Практика судів України з кримінальних справ (2009–2011), вид. 2-ге, доповн. / Уклад. В. І. Тютюгін; за заг. ред. В. Я. Тація. – Харків: Одиссей, 2012. – 504 с.

Практика судів України з кримінальних справ (2012–2013 рр.) / уклад. В. І. Тютюгін; за заг. ред. В. Я. Тація. – Харків: Право, 2014. – 704 с.

Збірник судових рішень у справах щодо провокації злочину працівниками правоохоронних органів / упоряд.: С. В. Прийма, С. О. Шульгін. Харків: Право, 2015. 672 с.

Практика судів України з кримінальних справ (2014–2015 рр.) / уклад. В. І. Тютюгін; за заг. ред. В. Я. Тація. – Харків: Право, 2016. – 800 с.

Додаткова література

Андрушко П. П. Злочини у сфері службової діяльності: навч. посіб. / П. П. Андрушко, А. А. Стрижевська. – Київ: Юрисконсульт, 2006. – 342 с.

Андрушко П. П. Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом: кримінально-правова характеристика / П. П. Андрушко, М. Є. Короткевич. – Там же, 2005. – 292 с.

Андрушко П. П. Реформа українського антикорупційного законодавства у світлі міжнародно-правових зобов'язань України / П. П. Андрушко. – Київ: Атіка, 2012. – 332 с.

Антонюк Н. О. Кримінально-правова охорона власності: навч. посіб. – Львів: Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, 2012. – 514 с.

Бантисhev О. Ф. Відповідальність за злочини у сфері службової діяльності: питання кваліфікації злочинів, передбачених розділом XVII Кримінального кодексу України: навч. посіб. / О. Ф. Бантисhev, В. І. Рибачук. – Київ: Ін Юре, 2003. – 116 с.

Гуторова Н. А. Преступления в сфере хозяйственной деятельности: раздел VII Особенной части Уголовного кодекса Украины с научно-практическим комментарием. – Харьков: Одиссей. – 2003. – 265 с.

Дудоров О. О. Злочини у сфері господарської діяльності: кримінально-правова характеристика: монографія. – Київ: Юрид. практика, 2003. – 924 с.

Дудоров О. О. Протидія відмиванню брудного майна: європейські стандарти та Кримінальний кодекс України: монографія / О. О. Дудоров, Т. М. Тертиченко. – Київ: Ваїте, 2015. – 392 с.

Кваліфікація злочинів: навч. посіб. / за ред. О. О. Дудорова, Є. О. Письменського. – Київ: Істина, 2010. – 430 с.

Киричко В. М. Кримінальна відповідальність за корупцію / В. М. Киричко. – Харків: Право, 2013. – 424 с.

Киричко В. М. Злочини у сфері господарської діяльності за Кримінальним кодексом України та в судовій практиці: наук.-практ. комент. / В. М. Киричко, О. І. Перепелиця; за заг. ред. В. Я. Тація. – Там же, 2010. – 784 с.

Клімова С. М. Юридична відповідальність за корупційні правопорушення: навч. посіб. / С. М. Клімова, Т. В. Ковальова, М. О. Тучак. – Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2012. – 200 с.

Коваленко В. П. Зловживання владою працівниками правоохоронних органів / В. П. Коваленко. – Київ: Атіка, 2012. – 204 с.

Кримінальна відповідальність за окремі злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов’язаної з наданням публічних послуг: наук.-практ. посіб. / Ю. В. Ударцов, С. М. Блажівський, Н. В. Лісова [та ін.]; за ред. Ю. В. Ударцова. – Київ: Алерта, 2013. – 180 с.

Максимович Р. Л. Поняття службової особи у кримінальному праві України: монографія / Р. Л. Максимович. – Львів: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2008. – 304 с.

Мельник М. І. Корупція: сутність, поняття, заходи протидії / М. І. Мельник – Київ: Атіка, 2001. – 410 с.

Методичні рекомендації з питань кваліфікації корупційних злочинів, передбачених ст. 364-1, 365-1, 365-2, 368-2, 368-3, 368-4, 369-2 КК України / О. Г. Кальман, В. М. Куц, Я. О. Треньова, Н. М. Ярмиш. – Київ: Нац. акад. прокуратури України. – 2012. – 38 с.

Навроцький В. Посадові злочини: лекції / В. Навроцький. – Львів: Львів. держ. ун-т, 1997. – 28 с.

Навроцький В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації: навч. посіб. / В. О. Навроцький. – Київ: Юрінком Інтер, 2009. – 512 с.

Настільна книга детектива, прокурора, судді: коментар антикорупційного законодавства / за ред. М. І. Хавронюка. – Київ: Дакор, 2016. – 496 с.

Нуруллаєв І. С. Міжнародно-правове співробітництво в системі Ради Європи у боротьбі з корупцією: монографія / І. С. Нуруллаєв. – Київ: Правова єдність, 2009. – 160 с.

Олійник П. В. Предмет злочинів проти власності: поняття, види, кримінально-правове значення / П. В. Олійник. – Харків: Право, 2011. – 208 с.

Осадчий В. І. Корупційні злочини: монографія / В. І. Осадчий. – Київ: Вид-во Європейського ун-ту, 2016. – 82 с.

Правила кримінально-правової кваліфікації у постановах Пленуму Верховного Суду України: практ. посіб. – Харків: Фінарт, 2012. – 196 с.

Савченко А. В. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням професійних послуг: наук.-практ. комент. до розд. XVII Особливої частини Кримінального кодексу України / А. В. Савченко, О. В. Кришевич; за ред. В. І. Шакуна. – Київ: Алерта, 2012. – 160 с.

Савченко А. В. Корупційні злочини (кримінально-правова характеристика): навч. посіб. / А. В. Савченко. – Київ: Центр учб. літ., 2016. – 168 с.

Светлов А. Я. Ответственность за должностные преступления / А. Я. Светлов; отв. ред. И. П. Лановенко. – Киев: Наук. думка, 1978. – 304 с.

Слуцька Т. І. Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені у сфері службової діяльності: навч. посіб. / Т. І. Слуцька. – Київ: КНТ, 2007. – 168 с.

Судова практика в справах про злочини в сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг: окремі тенденції, проблеми та перспективи вдосконалення / К. П. Задоя, М. О. Захарченко, К. І. Киливник та ін.; наук. ред. К. П. Задоя. – Київ: Вид-во ТОВ “Аграр Медіа Груп”, 2014. – 136 с.

Тютюгін В. І. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг: навч.-практ. посіб. / В. І. Тютюгін, Ю. В. Гродецький, С. В. Гізімчук; за ред. В. Я. Тація, В. І. Тютюгіна. – Харків: Право, 2014. – 232 с.

Шиманський Ф. В. Хабарництво: кримінально-правовий аналіз одержання, давання і провокації хабара / Шиманський Ф. В. – Одеса: Фенікс, 2004. – 180 с.

Юрченко О. М. Загальні засади кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг / О. М. Юрченко, О. Ф. Бантишев, С. А. Кузьмін. – Київ: Паливода А. В., 2012. – 60 с.

Ярмиш Н. М. Проблеми кримінально-правової кваліфікації (злочини проти життя та здоров'я особи, проти власності, у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг): навч. посіб. / Н. М. Ярмиш. – Київ: Нац. акад. прокуратури України, 2014. – 192 с.

З М І С Т

1. Вступ.....	3
2. Зміст.....	5
Розділ 1. Поняття корупційних і пов'язаних з корупцією злочинів. Загальні положення щодо кваліфікації корупційних і пов'язаних з корупцією злочинів.....	5
Розділ 2. Кваліфікація зловживання владою, службовим становищем або повноваженнями.....	6
Розділ 3. Кваліфікація привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем.....	7
Розділ 4. Кваліфікація службового підроблення і декларування недостовірної інформації.....	8
Розділ 5. Кваліфікація підкупу службової особи або особи, яка надає публічні послуги, або працівника підприємства, установи чи організації.....	9
Розділ 6. Кваліфікація прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою або особою, яка надає публічні послуги, або працівником підприємства, установи чи організації, поєднаного з вимаганням такої вигоди.....	11
Розділ 7. Звільнення від кримінальної відповідальності особи, яка запропонувала, пообіцяла або надала неправомірну вигоду службовій особі або особі, яка надає публічні послуги, або працівнику підприємства, установи чи організації. Кваліфікація провокації підкупу.....	12
Розділ 8. Кваліфікація незаконного збагачення.....	13
Розділ 9. Кваліфікація зловживання впливом.....	13
Розділ 10. Кваліфікація протиправного впливу на результати офіційних спортивних змагань.....	14
Розділ 11. Кваліфікація легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.....	15
3. Список літератури та матеріалів судової практики.....	17

Навчальне видання

Електронне видання

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ПРОБЛЕМИ КВАЛІФІКАЦІЇ
КОРУПЦІЙНИХ
І ПОВ’ЯЗАНИХ З КОРУПЦІЄЮ
ЗЛОЧИНІВ”

для студентів IV курсу
Інституту прокуратури та кримінальної юстиції

першого (бакалаврського) рівня
галузь знань 08 “Право”
спеціальності 081 “Право”

У к л а д а ч і: ТАЦІЙ Василь Якович,
ТЮТЮГІН Володимир Ілліч,
КИРИЧКО Василь Миколайович,
ГРОДЕЦЬКИЙ Юрій Васильович

Відповідальний за випуск *В. Я. Тацій*

Редактор *В. В. Арнаутова*
Комп’ютерна верстка *А. В. Старжинської*